

2025-05-21

Diarienummer: Socn 2025/68

Tjänsteskrivelse
Sociala sektorn

Jobbpremie – ett incitament för att öka drivkrafterna till självförsörjning - remissvar

Förslag till beslut

Sociala sektorns förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

att bifalla förslaget till remissvar.

Ärendebeskrivning

Eksjö kommun har tagit del av förslaget och fått i uppgift att lämna ett remissvar om att införa en jobbpremie som en ny form av ekonomiskt stöd i syfte att underlätta individers övergång från försörjningsstöd till egen försörjning. Vi ser positivt på flera delar av förslaget men vill samtidigt lyfta ett antal farhågor och utvecklingsbehov.

Kommunen ställer sig positiv till grundtanken bakom jobbpremien, där stöd ges efter avslutad försörjningsstödsperiod. Detta upplevs som mer motiverande och tydligt jämfört med den nuvarande jobbstimulansen, då det riktar sig till personer som tagit konkreta steg mot självförsörjning. Ett sådant incitament har potential att uppmuntra till en hållbar etablering på arbetsmarknaden.

Vi ser även positivt på att kvalificeringstiden föreslås vara sex månader med försörjningsstöd. Denna tidsram är rimlig och säkerställer att premien riktas till individer som inte har en alltför svag anknytning till arbetsmarknaden.

Kommunen delar utredningens resonemang i att en alltför lång kvalificeringstid inte berör målgruppen för tänkta jobbpremien, de som står nära arbete.

Kommunen ser positivt på att olika former av anställningar, inklusive subventionerade anställningar, omfattas av rätten till jobbpremien. Detta är viktigt eftersom subventionerade anställningar ofta utgör ett första steg in på arbetsmarknaden för personer som stått långt ifrån arbete under en längre tid.

Det är också fördelaktigt att förslaget i utredningen gör gällande att huvuddelen av administrationen av ersättningen föreslås ligga hos Försäkringskassan. Det blir ett tydliggörande gentemot individen att det inte är en kommunal ersättning utan en statlig ersättning man ansöker om i och med att de inte längre uppbär försörjningsstöd.

Samtidigt vill kommunen lyfta vissa farhågor. En särskild utmaning är den administrativa belastning som kan komma att uppstå när kommunen förväntas lämna uppgifter om ett ärende som inte längre är aktivt inom vår verksamhet, något som riskerar att skapa ett ineffektivt merarbete.

Vi vill också uppmärksamma den risk vi ser för en frivillig inlåsningsseffekt om man i kommande regeringsbeslut behåller både nuvarande jobbstimulansen och den föreslagna jobbpremien. Utredningen har fört ett resonemang i frågan och anser i sin bedömning att de olika ekonomiska förmånerna inte är jämförbara med varandra eller kan ses som att de skulle skapa inlåsnings effekter då de inkomster som individen skulle ha är så pass höga att de inte längre skulle ha rätten till ekonomiskt bistånd. Detta resonemang delar inte kommunen då den nuvarande jobbstimulansen i många fall genererar en högre total ersättning i och med högre procentsats av inkomst som undantas i beräkningen (25% av nettolön). Det finns inte heller i dagens system med jobbstimulans ett övre tak för hur stor del av nettolönen som kan undantas vid beräkning av försörjningsstöd, vilket i praktiken innebär att det kan vara mer ekonomiskt fördelaktigt för individen att arbeta deltid och samtidigt få försörjningsstöd, än att helt lämna biståndet och i stället ta del av jobbpremien.

Utifrån kommunens perspektiv vill vi betona vikten av att regeringen säkerställer en noggrann uppföljning och utvärdering av jobbpremiens faktiska effekter. När reformen har varit i bruk en tid är det avgörande att analysera om den lett till de önskade resultaten – både på kort sikt, i form av övergång från försörjningsstöd till egen försörjning, och på längre sikt vad gäller individers etablering på arbetsmarknaden och ökade ekonomiska självständighet. Vi anser vidare att det är viktigt att följa upp i vilken utsträckning personer återvänder till försörjningsstöd efter att ha nått maximal tid med jobbpremien.

Vi vill också uppmärksamma att reformen i sin nuvarande utformning berör en relativt begränsad målgrupp och är tidsmässigt avgränsad till 18 månader. Frågan måste ställas om detta är tillräckligt för att skapa varaktiga förändringar i individers livssituation. Det finns en risk att personer återkommer till ekonomiskt bistånd efter att stödet upphört, vilket skulle motverka reformens långsiktiga syfte.

Eksjö kommun ser sammanfattningsvis att jobbpremien kan vara ett positivt tillskott i arbetet med att minska beroendet av ekonomiskt bistånd, men betonar vikten av att åtgärden utformas på ett sätt som är hållbart över tid, administrativt hanterbart och rättvist i sin träffsäkerhet.

Barnkonsekvensanalys

Jobbpremien kan påverka barn till föräldrar som får försörjningsstöd. Om fler föräldrar får arbete och egen inkomst kan det ge ökad trygghet i barnens vardag. Det kan också stärka barnets rätt till utveckling och skälig levnadsstandard enligt barnkonventionen. Vi ser positivt på att jobbpremien kan göra det lättare för familjer att lämna bistånd. Samtidigt finns en risk att barn påverkas negativt om föräldrar stannar kvar i biståndet för att få rätt till stödet. Därför är det viktigt att följa upp hur barn påverkas både på kort och lång sikt. Om jobbpremien inte leder till varaktiga förbättringar kan barn åter påverkas av ekonomisk utsatthet. Det är också viktigt att insatser som påverkar familjers ekonomi inte skapar extra stress eller oro för barn. Kommunen anser att barnets bästa alltid ska beaktas när nya stödformer införs.

Anna Estvik
Enhetschef
Individ och familjeomsorgen
Sociala sektorn

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse från Anna Estvik, enhetschef ekonomiskt bistånd, 2025-05-21

Beslutet expedieras till

Enhetschef ekonomiskt bistånd
Funktionschef IFO
Socialchef
Socialdepartementet